

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Geen aantoonbaar verband tussen kalversterfte en omzet en aanwas

Kalversterfte ongrijpbaar

De irritatie is groot op het moment dat een kalf dood ter wereld komt of korte tijd na de geboorte sterft. Het overkomt de beste bedrijven, maar de verschillen zijn groot (zie rekenvoorbeeld). Opmerkelijk genoeg komt er uit de boekhouding geen aantoonbaar verband tussen kalversterfte en kengetallen als saldo per koe of saldo per liter melk. De verklaring hiervoor moet gezocht worden in de lage kalveropbrengst. Bij een prijs van 135 euro voor een holsteinkalf is het aandeel in het saldo beperkt. Een andere verklaring is dat bedrijven met een lage kalversterfte de vrijgekomen ruimte (jongvee dat niet sterft is beschikbaar voor de verkoop) niet benutten om in te kruisen met Belgisch witblauwen. Anders dan verwacht is er ook nauwelijks een verband tussen kalversterfte en veeartskosten. De veeartskosten zijn voor de groep bedrijven met de laagste kalversterfte zelfs twee euro per koe hoger dan gemiddeld. Mogelijk houdt dit verband met een post uitgaven voor preventie. Het voorkomen van kalversterfte kan echter zonder hoge kosten te maken. Het draait meer om een correcte manier van werken. Het is bekend dat een snelle

biestverstrekking uitermate van belang is; binnen twee uur moet een kalf minimaal twee liter biest drinken.

Melksamenstelling

Het is verstandig om kalveren minimaal tien dagen apart te houden van andere leeftijdsgroepen. Dit voorkomt besmetting en draagt bij aan een betere individuele controle. Verder is de bereiding van melk een aandachtspunt. Vooral de drinktemperatuur: warm de melk altijd voldoende op en zorg dat de melk niet afkoelt voordat het kalf ervan drinkt. Ook de samenstelling van melk verdient aandacht. Een concentratie van 125 gram per liter betekent 125 gram poeder mengen met 875 milliliter water en niet 125 gram poeder mengen met 1000 milliliter water. Bij koud weer is het beter om de concentratie melkpoeder te verhogen omdat het kalf dan meer energie nodig heeft om zich warm te houden.

Hygiënisch werken is van groot belang om diarree te voorkomen. De beste ontsmetting van de kalverhuisvesting ontstaat door leegstand. Een tijdelijke leegstand geeft ziekteverwekkers minder kans.

Het kengetal Kalversterfte

Het percentage kalversterfte is het aandeel kalveren op een veestapel dat dood ter wereld komt of sterft binnen veertien dagen na de geboorte. Kalveren die meer dan drie weken voor de verwachte kalfdatum dood worden geboren, tellen niet mee; deze vallen onder de categorie verwerpen.

De 25 procent bedrijven met de hoogste kalversterfte incasseren jaarlijks vijftien procent dode kalveren, terwijl de veehouders die het minst last hebben, uitkomen op vier procent. Dit verschil kan leiden tot een derving van de vee-opbrengsten. Op een bedrijf met honderd melkkoeien dat inkruist met Belgisch witblauw betekent dit een afname van 3850 euro per jaar (elf kalveren maal 350 euro per kalf). Het Vlaamse gemiddelde ligt op negen procent, in Nederland komt de kalversterfte uit op 11,4 procent. Met name op bedrijven die veel melk per arbeidskracht produceren, is de kalversterfte hoog. Ondanks de inspanning om een hoge kalversterfte terug te dringen, komt het voor dat de trammelant niet verdwijnt. Het probleem zit vaak in een hoge ziektedruk en/of een protocol dat niet correct is.

Rekenvoorbeeld

	vier groepen, ingedeeld naar perc. kalversterfte			
	4%	7%	10%	15%
geboorten/koe	0,98	1,01	1,02	0,99
verkoopprijs nuka (€)	154	155	161	151
omzet en aanwas/koe (€)	214	185	255	189
veeartskosten/koe (€)	75	71	74	76
saldo/koe (2009) (€)	950	1019	1065	973

Tabel 1 – Relatie kalversterfte en economische kengetallen (bron: adviesbureau Liba)